

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 15^{ΗΣ} ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1948

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΩΝΣΤ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΔΙΑΔΟΧΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ

Τὴν προεδρικὴν ἔδραν καταλαμβάνει ὁ Πρόεδρος τοῦ παρελθόντος ἔτους
κ. **Ι. Καλιτσουνάκης**, ὁ ὁποῖος κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδρίας λέγει τὰ ἑξῆς:

Κύριοι Ἀκαδημαῖκοί,

Ἐκπληρῶν καὶ τὸ τελευταῖον καθήκον τοῦ Προεδρικοῦ διὰ τὸ 1947 ἀξιώματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ εὐμενὴς ὑμῶν ψήφος μὲ εἶχε φέρει, ἐπιθυμῶ σήμερον κατὰ τὰ ἰσχύοντα νὰ παραδώσω ἐπισήμως εἰς τὸν νέον ἐκλεχθέντα Πρόεδρον τοῦ τρέχοντος ἔτους, τὸν διαπρεπῆ νομικὸν Κωνσταντῖνον Τριανταφυλλόπουλον, τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου.

Ὁ ἐκάστοτε ἀποχωρῶν Πρόεδρος εἶναι φυσικὸν νὰ ἀνασκοπῇ καθ' ἑαυτὸν τὰ ἐπὶ τῆς Προεδρίας τῶν πραχθέντα, σπανίως ὅμως θὰ εὐρίσκη καὶ ὁ ἴδιος ὅτι ἐξετελέσθησαν ὅλα ὅσα ἡ ὑπεσχέθη ἢ ὁ ἴδιος ἐσχεδίαζε κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Προεδρικοῦ τῆς Ἀκαδημίας ἀξιώματος. Διὰ τὰ ἔτη ταῦτα μάλιστα, τὰ ὁποῖα διερχόμεθα προστίθεται καὶ ἡ μεγάλη δυσκολία τῶν περιστάσεων, πολιτικῶν καὶ οἰκονομικῶν, ὑφ' ἃς εἴμεθα ἠγαγκασμένοι νὰ ζῶμεν καὶ νὰ ἐργαζώμεθα, δυσκολία, ἣτις ἀνὰ πᾶν βῆμα παρουσιάζεται καὶ ἀνακόπτει πᾶσαν σχεδὸν καλὴν πρόθεσιν. Ἐς μοι ἐπιτραπῆ ἢ ἐκ τῆς θέσεως ταύτης κατὰ τὴν παροῦσαν συνεδρίαν ὁμολογία ὅτι ἡ καλὴ θέλησις καὶ τὸ ζωντὸν ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς Ἀκαδημίας οὐδέποτε μ' ἐπέλειπαν, ἀλλὰ συχνάκις ἐδοκίμασα λύπην καὶ ἀδμονίαν, διότι δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐπιτύχω τοῦ ἐπιζητου-

μένου ἢ τοῦ ποθομένου. Δὲν παρέλειψα εὐθὺς μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ ἀξιώματος νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας κ. Παπαδημόν καὶ νὰ ἐκθέσω εἰς αὐτὸν ἐν μακροῦ συνομιλίᾳ, ἣν βραδύτερον ἐπηκολούθησεν ὑποβολὴ λεπτομεροῦς σχετικοῦ ὑπομνήματος, νὰ ἐκθέσω λέγω τὰς οἰκονομικὰς κυρίως ἀνάγκας τοῦ Ἰδρύματός μας καὶ νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν συνδρομὴν, τὴν οἰκονομικὴν τῆς Κυβερνήσεως, διὰ νὰ δυνηθῇ ἡ Ἀκαδημία νὰ ἐπανεύρῃ τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον πρὸ ὀκτώ ἐτῶν εἶχεν. Οὕτω θὰ ἐκέρδιζεν ἡ Ἀκαδημία καὶ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ εἰς κῦρος καὶ ἀναγνώρισιν. Πολλὰ δὲν ἐγένοντο, διότι δὲν ἐδόθησαν καὶ πολλὰ ὡς πρὸς τὰς ἀνάγκας, τὰς ὁποίας ἔχει ἡ Ἀκαδημία. Δὲν θὰ ἐνδιατρίψω εἰς μακρὰν περὶ τούτων ἐκθεσιν, περὶ τῶν πεπραγμένων, διότι τοῦτο ἐγένετο ἤδη εἰς τὴν λεπτομερῇ ἐκθεσιν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως, ἣν ἠκούσαμεν κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 30 Δεκεμβρίου τοῦ λήξαντος ἔτους. Δύο τιὰ ὅμως ἐπιθυμῶ νὰ ἀναγγείλω ὡς ἐν πάσῃ περιπτώσει ἄξια λόγου :

Πρῶτον μὲν οὐ ἐπανήρχισεν ἡ ἔκδοσις τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἀκαδημίας, καὶ ὁ τόμος τοῦ 1942 ἐτυπώθη ἤδη πλήρως καὶ εἶναι καθ' ὅλα ἔτοιμος, συνεχίζεται δὲ καὶ ἡ τύπωσις τῶν Πρακτικῶν τῶν ἐπομένων ἐτῶν. Εἰς τὴν Σύγκλητον μάλιστα προέτεινα νὰ γίνεταί παραλλήλως ἡ τύπωσις τῶν παλαιῶν Πρακτικῶν ἀπὸ 1943 καὶ ἐντεῦθεν, καὶ συγχρόνως καὶ τῶν νέων Πρακτικῶν, τῆς σημερινῆς ἐπιστημονικῆς ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ δράσεως, διὰ νὰ μὴ γίνωνται τὰ νέα παλαιὰ μέχρι οὗ δημοσιευθῶσι.

Δεύτερον ἀγγέλλω εὐχαρίστως οὐ μετὰ τὴν ἐκκένωσιν τῶν Αἰθουσῶν τῆς Ἀκαδημίας, τὰς ὁποίας εἶχε καταλάβει τὸ Νομισματικὸν Μουσεῖον ἐν τῇ ἀνατολικῇ πλευρῇ καὶ μετὰ τὴν ἐπισκευὴν αὐτῶν καὶ τῶν ἐπίπλων εἰσῆλθε καὶ τὸ ζήτημα τῆς τακτοποιήσεως τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἀκαδημίας, ἡ ὁποία βιβλιοθήκη ἦτο μέχρι τοῦδε ἄχρηστος καὶ ἀχρησιμοποίητος, εἰς κανονικὸν δρόμον, καὶ δὲν θὰ ἀργήσῃ πολὺ πλέον νὰ γίνῃ καὶ ἡ προσήκουσα κατάταξις τῶν βιβλίων ὥστε νὰ εἶναι ἡ βιβλιοθήκη προσιτὴ εἰς τοὺς Ἀκαδημαϊκοὺς πρὸς ἐργασίαν μετὰ τινος ἀναπαύσεως καὶ εὐκολίας, ὡς γίνεταί τοῦτο εἰς τὰς Ἀκαδημίας τῆς Δύσεως. Περὶ τούτου φροντίζει ἡ ὑπὸ τῆς Συγκλήτου ὀρισθεῖσα ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κυρίων Ἀρ. Κούζη, Γ. Οἰκονόμου καὶ ἔμοῦ.

Μετὰ τὴν ἐλπίδα οὐ ἀνάγκαι τινὲς ἐπείγουσαι θὰ θεραπευθῶσι ταχέως τονίζω καὶ ἐγὼ αὐτάς.

1) Τὴν ταχεῖαν ἐπιδιόρθωσιν τῶν ἐκ τοῦ χρόνου ἐπελθουσῶν βλαβῶν τοῦ κτιρίου, μάλιστα δὲ τῆς στέγης αὐτοῦ. Περὶ τούτων λεπτομερῶς ὁμίλησε τῇ 30 Δεκεμβρίου καὶ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς. Ἡ Ἀκαδημία εἶναι ἐθνικὸν ἴδρυμα καὶ κτῆμα καὶ ἡ περὶ αὐτῆς μέριμνα τῆς Κυβερνήσεως πρέπει νὰ εἶναι ἀμέριστος καὶ πρόθυμος.

2) Τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν ἐπιστημονικῶν ἀρχείων, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων φουζωοῦν καὶ καρκίνοβατοῦν, κυρίως διότι δὲν ἐγκρίνονται αἱ ζητούμεναι ἀποσπάσεις ἐπιστημονικῶν δυνάμεων καὶ ἐργατῶν ἐν αὐτοῖς· ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν διδομένων ὑποτροφιῶν καὶ ἐκ τῆς ἐλλείψεως χρηματικῶν πόρων διὰ τὴν ἐπανέκδοσιν τῶν ἐπετηρίδων των, καὶ

3) Τὴν διαρρῦθμισιν τῆς ἀνατολικῆς μεσαίας αἰθούσης ἐν τῇ μελλούσῃ Βιβλιοθήκῃ εἰς αἴθουσαν τῶν συνήθων συνεδριῶν τῆς Ἀκαδημίας δημοσίων καὶ ἰδιαιτέρων, διατηρουμένης τῆς ἐπισήμου ταύτης αἰθούσης μόνον διὰ τὰς πανηγυρικὰς καὶ ἐκτάκτους συνεδρίας, ὅτε ἡ τέλεις τῆς ἐορτῆς ἐν αὐτῇ θὰ παρεῖχε καὶ ἰδιαιτέρον ὄλως τόνον. Ἡ αἴθουσα αὕτη ἢ ἐπίσημος ὑφίσταται διαρκῆ φθορὰν καὶ χάνει καὶ τὸν ἐπίσημον χαρακτήρα, τὸν ὁποῖον ἔχει.

Ἡ Ἀκαδημία, ἐὰν καὶ περὶ νεκρῶν θὰ ἔπρεπε νὰ ὀμιλήσω, ἐπένθησε τὸν ἀδόκητον θάνατον τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Γεωργίου Β' φίλου καὶ προστάτου αὐτῆς, ὑπέβαλε δὲ τὰ σέβη της διὰ τῆς συγκλήτου εἰς τὸν νέον Βασιλέα, τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Παῦλον καὶ εἰς τὴν Α. Μ. τὴν Βασίλισσαν Φρειδερίκην. Μεγάλῃ χαρᾷ δι' ἐμὲ εἶναι ὅτι ἡ Ἀκαδημία δὲν ἔσχεν οὐδεμίαν ἀπολύτως ἀφορμὴν πένθους ἐξ Ἀκαδημαϊκῶν ἢ ἐκ τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ. Ἐκ τῶν ξένων μόνον αὐτῆς ἐταίρων ἐπένθησε μετὰ τοῦ διεθνοῦς ἐπιστημονικοῦ κόσμου τὸν μέγαν φυσικὸν Μὰξ Planck, καὶ ἰδιαιτέρως ἐθρήνησε τὴν ἀπώλειαν τοῦ φιλέλληρος ἀρχαιολόγου Φρειδερίκου Χίλλερφον Γκαίρτριγκεν, τοῦ Θηραίου, ὡς ἐκάλει ἑαυτὸν διὰ τὰς ἐν Θήρᾳ ἀνασκαφὰς του. Καὶ ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς ἀφιέρωσαν ἤδη ἐπιμνημοσύνην λόγους εἰς τοὺς θανάτους τούτους, περὶ δὲ τοῦ Planck ὀμίλησε καὶ ὁ Καθηγητὴς κ. Μαλτέζος. Ἐκ τῶν ἐν Ἑλλάδι, ἢ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐορτῶν ἐπιστημονικῶν Ἰδρυμάτων ἢ σωματείων ἰδίας μνείας ἄξια εἶναι αἱ ἐορταὶ τῆς διακοσιετηρίδος τοῦ περιφήμου ἐν Ἀμερικῇ Πανεπιστημίου τοῦ Princeton, εἰς ἃς κληθεῖσα ἢ ἡμετέρα Ἀκαδημία ἀντεπροσωπεύθη διὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς. Τὰ τῶν μεγαλοπρεπῶν αὐτοῦ ἐορτῶν ἐδύροκονται ἐκτεθειμένα εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς Συγκλήτου. Ἄλλη ἐπίσημος ἐορτὴ εἰς ἣν μετέσχεν ἡ Ἀκαδημία διὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς ἦτο ἡ ἑκατονταετηρὶς τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς, εἰς ἣν ἐορτὴν ἔλαβον μέρος καὶ πολλοὶ τῶν Ἀκαδημαϊκῶν εἴτε ὡς ἐκπρόσωποι ἰδρυμάτων καὶ ἀρχῶν εἴτε καὶ ὡς ἄτομα.

Ἐἶχον τὴν εὐκαιρίαν καὶ μεγάλην χαρὰν νὰ δεξιωθῶ ἐπισήμως κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τῆς Προεδρίας μου ἐν ἰδιαιτέρᾳ ἐκάστοτε ἐκτάκτῳ συνεδρίᾳ πέντε νέους Ἀκαδημαϊκοὺς τοὺς κυρίους Παναγιώτην Ζερβὸν (τῇ 8 Μαρτίου 1947), Ἀλέξανδρον Διομήδη (τῇ 15 Μαρτίου 1947), Ἰωάννην Τρικκαλινὸν τῇ (29 Νοεμβρίου), Γεώργιον Μαριδάκην (τῇ 4 Δεκ.) καὶ Παναγιώτην Πουλίτσαν (τῇ 20 Δεκ.). Τινὲς τῶν νέων τούτων συναδέλφων εἶχον ἤδη παλαιότερον ἐκλεχθῆ, ἀνέβαλλον ὁμως διὰ διαφόρους

λόγους τὴν ἐπίσημον αὐτῶν δεξίωσιν, ἡ ὁποία προβλέπεται καὶ ὑπὸ τοῦ ἀρθρ. 13 τοῦ Ἑσωτερικοῦ Κανονισμοῦ τῆς Ἀκαδημίας.

Νέος συνάδελφος ἐξελέχθη ὁ φιλόλογος Χαρίτων Χαριτωνίδης, ἀρχαῖος φίλος καὶ συσχολαστής μου.

Ἄν Θεωρῶ ἄσκοπον καὶ ἐντεῦθεν νὰ ἀναφέρω καὶ ἐξάρω τὸ ὑπὲρ τῆς Ἐνώσεως τῆς Ἑλληνικῆς Μεγαλονήσου Κύπρου ψήφισμα τῆς Ἀκαδημίας ἀπὸ 26 Μαρτίου 1947 πρὸς τὴν Βρετανικὴν Ἀκαδημίαν. Εἰς τὸ διάβημα τοῦτο προέβη ἡ Ἀκαδημία διὰ νὰ διατρανώσῃ τὸν γενικὸν τῶν Ἑλλήνων πόθον εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, καὶ διὰ νὰ ἀποκρούσῃ ἀστόχους γνώμας, αἱ ὁποῖαι εἶχον προσενεχθῆ ἔν τῇ Ἀγγλικῇ Βουλῇ συζητουμένον καὶ πάλιν τοῦ ἐπιμάχου τούτου ζητήματος. Τὸ ψήφισμα ὑπέγραψαν ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἀκαδημίας. Ἡ Βρετανικὴ Ἀκαδημία ἀπήντησε βραδύτερον (τῇ 9 Ἰουνίου 1947) ὅτι εἶναι μὲν τοῦτο ζήτημα πολιτικόν, καὶ εἰς πολιτικὰ ζητήματα δὲν ἀναμιγνύεται ἡ Ἀκαδημία, ἄλλ' εὐχεται τὴν κατὰ τοὺς ἑλληνικοὺς πόθους διαρρῦθμῖσιν τοῦ ζητήματος.

Ὑπολείπεται τὸ εὐχάριστον καθῆκον νὰ εὐχαριστήσω πάντας ἐκείνους, οἵτινες μὲ ἐβοήθησαν εἰς ἀρμονικὴν συνεργασίαν καὶ εὐόδωσιν τοῦ πολυσχιδοῦς ἔργου τῆς Ἀκαδημίας. Πρώτιστα πάντων τὰ μέλη τῆς συγκλήτου τῆς Ἀκαδημίας (Α. Κούζην, Κ. Τριανταφυλλόπουλον, Γ. Οἰκονόμον, Σωκρ. Κονγέαν, Ἐμμ. Ἐμμανουήλ, Ἰω. Πολίτην, Δημ. Μπαλᾶνον καὶ Νίκον Βέην). Ἰδίας χάριτας ὀφείλω εἰς τὸν Γεν. Γραμματέα Γεώργιον Οἰκονόμον, τὸν ἀρχαῖον φίλον καὶ συνάδελφον. Ἐπίσης εὐχαριστῶ τὸν ἔφορον τῆς Ἀκαδημίας κ. Γεώργιον Βέλτσον καὶ τὸν λογιστὴν κ. Χαρίλαον Σταυρίδην. Ὁ κ. Βέλτσος εἰσήγαγε θαυμαστὴν τάξιν εἰς τὴν τήρησιν ὅλων τῶν σχετικῶν διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Ἀκαδημίας καὶ εἶναι διὰ τοῦτο πολλοῦ ἐπαίνου καὶ ἐγνωμοσύνης ἄξιος.

Παρακαλῶν τώρα συμφώνως πρὸς τὸν Ὄργανισμὸν τὸν νέον πρόεδρον καὶ τὸν νέον ἀντιπρόεδρον νὰ καταλάβωσιν ἐπισήμως τὰς θέσεις αὐτῶν ἐν τῷ Προεδρείῳ ἐκφράζω συγχρόνως καὶ τὴν εὐχὴν εἰς τούτους τοὺς διακεκριμένους ἐπιστήμονας καὶ συναδέλφους ὑπὲρ πλήρους ἐπιτυχίας τοῦ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ἔργου αὐτῶν

Ὁ Πρόεδρος κ. **Κ. Τριανταφυλλόπουλος** λέγει τὰ ἑξῆς :

Διὰ τὴν τιμητικὴν ὑμῶν ψῆφον, ἣτις μὲ φέρει σήμερον εἰς τὸ ἀνώτατον ἀξίωμα τῆς Ἀκαδημίας, ἐκφράζω πρὸς ὑμᾶς, κύριοι Συνάδελφοι, καὶ αὐθις τὰς θερμότητας εὐχαριστίας μου.

Διαδέχομαι εἰς τὴν Προεδρίαν διαπρεπῆ συνάδελφον, ὅστις διηύθυνε τὰς ἐργασίας καὶ τῆς ὀλομελείας καὶ τῆς Συγκλήτου μετ' ἀκριβείας, ἐπιμελείας καὶ ἀκρας

λεπιτότητος και χάρις εἰς τὴν βαθεῖαν κλασσικὴν του παιδευσιν ἐξεπροσώπησε τὴν Ἀκαδημίαν και ἐντὸς και ἐκτὸς αὐτῆς μὲ λαμπρὰν ἐπιτυχίαν και μὲ ὑψηλὴν περὶ τῆς ἐπιστήμης ἀντίληψιν, ἀληθῶς πλατωνικὴν.

Δὲν φέρω παρόμοια ἐφόδια, ἀλλ' ὑπολογίζω πρὸ παντὸς εἰς τὴν εὐμενῆ διάθεσιν και τὴν πολύτιμον συνεργασίαν ὄλων ὑμῶν και ἰδιαίτερος τῶν ἐν τῇ Συγκλήτῳ συναδέλφων, εἰς τὴν ἐπικουρίαν τοῦ διαπρεποῦς ἀντιπροσώπου τῶν ἐπιστημῶν τῆς Πρώτης Τάξεως, ὃν χαίρειζω ἐπὶ τῇ σημερινῇ ἀναλήψει ὑπ' αὐτοῦ τῶν καθηκόντων τοῦ ἀντιπροέδρου, οὐχ ἦτον δὲ ἀποβλέπω εἰς τὴν συμπαράστασιν ἀγαπητοῦ συναδέλφου, τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Ἀκαδημίας, ὅστις διὰ τῆς μακρᾶς αὐτοῦ πείρας και χάρις εἰς τὰ πολλαπλά του χαρίσματα κατέστησε τὸ ἀξίωμα οἷον τὸ ἐσχεδιάσεν ὁ Ὄργανισμός, κέντρον τῶν παντοίων ἐκδηλώσεων και τῶν λειτουργιῶν και ἀφετηρίαν ὁμαλῆς ἐξελίξεως τῶν ἔργων τοῦ Ἰδρύματος.

Τὴν μέχρι τοῦδε εὐδόσιν τῶν σκοπῶν τῆς Ἀκαδημίας μαρτυρεῖ ἐπαρκῶς ἡ εἰκοσαετῆς αὐτῆς δρασίς, πλουσία εἰς καρποὺς ἐπὶ ποικίλων πνευματικῶν πεδίων και ἥτις ἐδημιούργησεν ἤδη τὴν ἀπαραιτήτον εἰς πᾶν συλλογικὸν ἔργον παράδοσιν πρὸς περαιτέρω ἐξέλιξιν.

Αὕτη ἀνεκόπη ἀληθῶς κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς χρόνους τῆς ἐχθρικῆς ἐπιδρομῆς, ἀλλ' ἤδη ἀπὸ διετίας ἐπανευρίσκει ἡ Ἀκαδημία βαθμηδὸν τὸν δρόμον της, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ἐβάδιζε μὲ μικρότερον μόχθον, ἐὰν ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν γόνιμον ἐργασίαν τῶν Τάξεων διέθετε και τὰ ὑλικά μέσα πρὸς πλήρη ἀνάπτυξιν τῶν πέντε αὐτῆς τέκνων, ἦτοι :

τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης,
τοῦ Μεσαιωνικοῦ ἀρχείου,
τοῦ Λαογραφικοῦ ἀρχείου,
τοῦ Ἀρχείου ἱστορίας τοῦ ἑλληνικοῦ δικαίου και
τῆς Ἑθνικῆς Μουσικῆς Συλλογῆς.

Εἰς τὰ παραρτήματα αὐτὰ τῆς Ἀκαδημίας συντελεῖται ἐργασία πρωιότυπος, ἥτις ἀντικείμενον ἔχει τὴν ἔρευναν και διαφώτισιν τῶν σπουδαιοτέρων ἐκδηλώσεων τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἰδίᾳ κατὰ τοὺς μεσαιωνικοὺς και τοὺς μετέπειτα χρόνους. Καὶ ὅσοι πραγματοποιεῖται ἡ δημοσίευσις τῶν ἐργασιῶν, τόσῳ προβάλλει ὄλονεν και περισσότερον ταξινομημένον ὑλικὸν πρὸς περαιτέρω ἐπεξεργασίαν και σύνθεσιν.

Ἐκ παραλλήλου δὲ πρὸς τὸ καθαρὸν αὐτὸ ἐπιστημονικὸν ἐπίτευγμα, κτῆμα πολύτιμον τοῦ διεθνοῦς ἐπιστημονικοῦ κοινοῦ, ἀποκαλύπτονται ὄλονεν και περισσότερον ὅλα τὰ στοιχεῖα τὰ ἀποτελοῦντα τὴν ἐνότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἑθνους, ἅτινα και διετήρησαν αὐτὸ πρωτοπόρον τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ ἐν τῇ χερσονήσῳ τοῦ Αἴμου.

Τοιοιτοτρόπως ἡ συντελουμένη εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Ἀκαδημίας ἐπιστημονικὴ ἐργασία ἀποβαίνει συνάμα καὶ ἐθνικὸν ἔργον, προωρισμένη καὶ νὰ θέτῃ ἐκποδὸν κάθε παραχάραξιν τῶν ἱστορικῶν δεδομένων, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ρέπουσιν μὲ ἰκανὴν προχειρολογίαν καὶ σοφιστικὴν ἰταμότητα μελετηταὶ τινες τῶν βυζαντινῶν καὶ τῶν μετέπειτα χρόνων καὶ ἥτις παραχάραξις θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ εὐρίσκη ἴσως κάποιαν ἀπήχησιν εἰς ἀφελεστέρους κύκλους.

Μολαταῦτα ἡ μὲν πολιτεία, τότε νῦν ἔχον, δὲν θέτει εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἀκαδημίας τὰ ἀπαραίτητα μέσα πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἐρευνῶν καὶ γοργὴν συνέχισιν τῶν ἀρχαιολογικῶν ἔργων, ἀλλοθεν δὲ δὲν ἔρχεται πλέον ἀξία τις λόγου ἐπικουρία. Δυστυχῶς ὁ ἰδιωτικὸς πλοῦτος, μάλιστα ὁ νεόκοπος, δὲν κατανοεῖ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ πνεύματος καὶ δὲν ἀφίνει ἀπὸ τὴν στίλβουσαν ὕλην του νὰ πέσῃ κάποια ἀκτίς εἰς τοιοῦτον πολιτικὸν καὶ ἐθνικὸν ἔργον.

Ἄλλὰ καὶ ἄλλο ἔργον, σπουδαιότατον ἀπὸ ἐπιστημονικῆς καὶ πλουτολογικῆς ἐπόψεως, ἔχει προσφάτως υἰοθετήσῃ ἡ Ἀκαδημία, τὸ Ὑδροβιολογικὸν Ἰνστιτούτον, οὗτινος ὁ ἰδρυτικὸς νόμος 469 ἔτους 1945 φέρει τὸν τίτλον «περὶ ἰδρύσεως Ἑλληνικοῦ ὑδροβιολογικοῦ ἰνστιτούτου παρὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν». Ἄλλ' ὁ σύνδεσμος αὐτὸς εἶναι λίαν χαλαρὸς, διότι τὸ Ἰνστιτούτον εἶναι ἴδιον, αὐτοτελὲς Νομικὸν Πρόσωπον, διοικουμένον ὑπὸ Συμβουλίου, εἰς τὸ ὁποῖον μετέχουν ὡς μέλη ἀπλῶς καὶ πρόσωπά τινα, ἅτινα πρέπει νὰ εἶναι Ἀκαδημαϊκοί. Ἀλλὰ μὲ τοῦτο καὶ μόνον ἡ Ἀκαδημία οὐδαμῶς μετέχει τῆς Διοικήσεως τοῦ Ἰνστιτούτου, μολονότι τὸ περιβάλλει ὄχι μόνον μεστοργὴν ἀλλὰ καὶ μὲ ὅλον αὐτῆς τὸ κῦρος. Ἐν ἐκ τῶν προσεχῶν ἔργων τῆς Συγκλήτου θὰ πρέπει νὰ εἶναι, νομίζω, ἡ ἐπὶ τῇ βάσει νόμου ἐκδοσις ἐιδικοῦ Κανονισμοῦ τῆς Ἀκαδημίας, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐν συνεννοήσῃ μετὰ τῆς Διευθύνσεως τοῦ Ἰνστιτούτου θὰ κατοχυρωθῇ ἡ σχέσις κατὰ τρόπον ὥστε τὸ Ἰνστιτούτον, ἄνευ μειώσεως τῆς ἰδιοτυπίας του, νὰ ἀποβῇ ἀληθινὸν τέκνον τῆς Ἀκαδημίας.

Κατὰ τὰ λοιπὰ θὰ εἶχα νὰ προσθέσω ὅτι κατὰ τὸ ἀρξάμενον ἔτος ἐλπίζομεν νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ ἀνοιγμα τῆς πλουσίας καὶ ἀχρησιμοποιήτου νῦν Βιβλιοθήκης εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ πρὶν Νομισματικοῦ Μουσείου, εἰς τὴν ὁποίαν διασκευαζομένην καταλλήλως θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ γίνωνται καὶ αἱ συνεδρίαί τῆς Ὀλομελείας, δημόσιαι καὶ ἰδιαιτέραι, τῆς αἰθούσης ταύτης χρησιμοποιουμένης ἐφεξῆς μόνον διὰ τὰς πανηγυρικὰς συνεδρίας.

Ἐὰν περαιτέρω μοῦ ἐπιτρέπετο νὰ ἐκφράσω καὶ ἀτομικὰς τινας σκέψεις, πραγματοποιησίμους κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς προεδρικῆς θητείας μου, αὗται θὰ ἀνεφέροντο πρὸ παντός εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐνισχύσεως τῶν Τάξεων διὰ πληρώσεως τῶν αἰσθητῶν κενῶν αὐτῶν. Ἰδίᾳ ἡ δευτέρα τάξις μὲ τὸν ἐκτεταμένον κλάδον, τὸν προωρισμένον κατὰ τὸν Ὄργανισμὸν «νὰ μεριμνᾷ διὰ τὴν πρόοδον, ἀνάπτυξιν καὶ τελειο-

ποίηση των Γραμμάτων και των καλών Τεχνῶν ἐν Ἑλλάδι», δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἐπιτελέσῃ πλήρως τὸ βαρύτερον τοῦτο ἔργον ἄνευ τῆς συνεργασίας καὶ ἄλλων λογοτεχνῶν καὶ καλλιτεχνῶν, οἵτινες θὰ ἐκρίνοντο κατάλληλοι νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν. Ἡ οἰκεία Τάξις ἐπανειλημμένως κατὰ τὸ παρελθὸν ἐπρότεινε τὴν πλήρωσιν τριούτων ἐδρῶν. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι ἐπαναλαμβανομένη ἡ πρότασις θὰ εὖρη τὴν δέουσαν ἀπήγησιν παρὰ τῇ Ὀλομελείᾳ κατὰ τὸ ἀρξάμενον ἔτος. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὴν τρίτην Τάξιν, ὅπου σπουδαιότατος κλάδος, ἰδίᾳ διὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν, ὁ τῶν οικονομικῶν ἐν γένει ἐπιστημῶν, ἀντιπροσωπεύεται μὲ ἐν μόνον ἐν ἐνεργείᾳ μέλος.

Τὸ ἄλλο ζήτημα ἀναφέρεται εἰς τὸ καθ' αὐτὸ ἔργον τῆς Ἀκαδημίας, τὸ συντελούμενον εἰς τὰς δημοσίας συνεδριάς, ἧτοι εἰς τὰς ἀνακοινώσεις. Δεδομένου ὅτι αὐταὶ πρέπει, κατὰ τὸν Ὄργανισμόν, νὰ εἶναι πρωτότυποι καὶ τούτου ἕνεκα εἶναι δυνατὸν, καὶ εὐκταῖον μάλιστα, νὰ προκαλοῦν συζητήσεις ἢ καὶ ἀπλῶς παρατηρήσεις, εἰς τὰς ὁποίας ὁ Ὄργανισμὸς ἀποδίδει ἴσην σπουδαιότητα ἐπιβάλλων καὶ αὐτῶν τὴν δημοσίευσιν, φυσικὸν εἶναι ὅτι δὲν ἐπαρκεῖ ὁ χρόνος ὁ διατιθέμενος μετ' αὐστηρῶς προδιαγραφομένων ὁρίων, ὅταν ἡ ἡμερησία διάταξις ἑκατέρας τῶν δύο κατὰ μῆνα συνεδριῶν πληροῦται μὲ ἀνακοινώσεις καὶ ἐκ τῶν τριῶν Τάξεων.

Θὰ ἠὺκολύνετο, νομίζω, πολὺ τὸ πρᾶγμα, ἐὰν ἐπυκνοῦντο αἱ δημοσίαι συνεδριάς, ἀλλ' εἰς ἐκάστην ἐξ αὐτῶν ἀνεκκοῦντο θέματα ἀναρόμενα εἰς τὸ πεδῖον μιᾶς μόνον ἐκάστοτε Τάξεως.

Ἐκ τούτου δὲν κινδυνεύει, νομίζω, νὰ προκύβῃ χαλάρωσις τῶν δεσμῶν τῶν Τάξεων. Διότι ὅπως δὴπατε καὶ ἂν ταξινομηθοῦν αἱ ἐπιστῆμαι καθόλου, ὁ σύνδεσμος αὐτῶν πρέπει καὶ ἀρκεῖ νὰ εἶναι ἐσωτερικὸς, ἀποτελῶν ἐν τῇ ἐρευνῇ τῶν τε φυσικῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν φαινομένων ἐνότητα πρὸς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν μέγαν σκοπόν, πρὸς ὃν τόσῳ μᾶλλον προσεγγίζομεν ὅσῳ αἱ καθ' ἕκαστον ἐπιστῆμαι καλλιεργοῦνται ὡς οἷόν τε ἰσομερῶς.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἀπὸ τινων ἐτῶν καὶ ἰδίᾳ μεταπολεμικῶς ἡ μείζων μερὶς τῶν ἀνακοινώσεων ἔρχεται ἐκ τῆς πρώτης Τάξεως καὶ ἡ μικροτέρα ἀπὸ τὴν τρίτην.

Εἶναι τοῦτο ἀράγε σημεῖον τῶν καιρῶν, ὅτι δηλαδὴ, ὅπως εἶπεν μέγας φυσικὸς, αἱ ἠθικὰ λεγόμενα ἐπιστῆμαι εὐρίσκονται σήμερον ἐν καθυστερηθείᾳ πρὸς τὰς φυσικὰς ;

Ἐὰν τοῦτο εἶναι ἀκριβές, σχέσιν ἔχει, φαίνεται, πρὸς τὰς καταπληκτικὰς ἀνακαλύψεις τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, τὰς ἐρειδομένας εἰς θαναταστὰς θεωρίας. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ γίνῃ προσπάθεια τονώσεως καὶ τῶν ἠθικῶν ἐπιστημῶν εἰς τρόπον, ὥστε νὰ εἰσχωρήσῃ καὶ ἐπ' αὐτῶν ἡ ἔρευνα εἰς τὸν πυρῆνα τῶν ἠθικῶν προβλημάτων, τόσῳ ἀναγκαῖα τὴν σήμερον μέσα εἰς τὴν γενικὴν σύγχυσιν τῶν ἀνθρωπίνων ὑποθέσεων ;

Ὅλος ὁ κόσμος διέρχεται μίαν τῶν κρισιμωτέρων περιόδων, ἐξ ὧν εἶδεν ἡ ἀνθρωπότης. Ἡ δὲ πατρις ἡμῶν, μόνη αὐτῆ ἐξ ὄλων τῶν χωρῶν ὅσαι ἐπολέμησαν εἴτε ὑπὲρ εἴτε κατὰ τῆς ἐλευθερίας, πάσχει παθήματα ἀνείπωτα ὄχι μόνον ἀπὸ τῆν πολλαχόθεν συσσωρευθεῖσαν ἐπ' αὐτῆς ἀδικίαν ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐσωτερικῶν παραγμῶν ὑποτροφεύμενον ἀπὸ δόγματα ἀνιστόρητα καὶ ἀφιλοσόφητα, ἅρα μὴ ἑλληνικά.

Ἔργον τῶν ἀπανταχοῦ πρωτοπόρων τοῦ πνεύματος εἶναι ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν σκέψιν, οὕσα δι' ἡμᾶς συνάμα καὶ προάσπισις τῆς Ἑλλάδος.

Καὶ ἂν χρειάζεται ἐμβάθηνσις εἰς τὰ προβλήματα τὰ ζωτικὰ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, πὺν δὲν τὰ λύει καμμία φυσικὴ θεωρία, ἀνήμπορος νὰ ἐλέγξῃ μόνη τὰς ἠθικὰς συνεπειὰς τῶν μεγάλων τῆς ἀνακαλύψεων, πρέπει νὰ εἰμῆθα βέβαιοι, ὅπως ὁ Σωκράτης ἐπίστευεν ἀκραδάντως εἰς τὴν διὰ τῆς ἐπιστήμης κάθαρσιν τοῦ ἀνθρώπου, ἔτσι καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἡ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συγκέντρωσις ὄλων τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν πνευματικῶν δυνάμεων θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ ἀρξαμένου ἔτους ἀποκατάστασιν τῆς ποιητῆς αἰθρίας.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ὁ κ. Κ. Ἀμαντος παρουσιάζει τὸν IB' τόμον τοῦ « Ἀρχείου τοῦ Θρακικοῦ Λαογραφικοῦ καὶ Γλωσσικοῦ Θεσαυροῦ » διὰ τῶν ἐξῆς :

Πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἐδημοσιεύθη ὁ δωδέκατος τόμος τοῦ Ἀρχείου Θρακικοῦ Λαογραφικοῦ καὶ Γλωσσικοῦ Θεσαυροῦ, τὸ ὅποιον ἐκδίδει ὁ γνωστός ἐκ Θράκης λόγιος κ. Πολύδωρος Παπαχριστοδούλου. Ἄλλο περιοδικόν, τὰ Θρακικὰ διεκόπησαν, ἀφοῦ ἔφθασαν εἰς τὸν εἰκοστὸν τόμον, μὲ φροντίδα πρὸ πάντων τοῦ κ. Μ. Σταμούλη. Καὶ τὸ Ἀρχεῖον Θρακικοῦ . . . Θεσαυροῦ καὶ τὰ Θρακικὰ ἐβραβεύθησαν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν διὰ τὰς μεγάλας ἐθνικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς ὑπηρεσίας τῶν. Πράγματι οἱ εἴκοσι τόμοι τῶν Θρακικῶν καὶ οἱ δώδεκα τόμοι μέχρι τοῦδε τοῦ Ἀρχείου Θρακικοῦ . . . Θεσαυροῦ ἔστησαν ἀθάνατον μνημεῖον εἰς τὸν ἐκριζωθέντα δυστυχῶς ἀπὸ τὴν Θράκην καὶ τὴν Ἀνατολικὴν Ρωμυλίαν ἐκλεκτὸν Ἑλληνισμόν. Αἱ δημοσιευθεῖσαι εἰς τὰ Περιοδικὰ ταῦτα ἱστορικαί, λαογραφικαὶ καὶ γλωσσικαὶ μελέται δεικνύουσιν τὴν ἀξίαν καὶ ἐκπολιτιστικὴν σημασίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Θράκης καὶ βοηθοῦν νὰ μὴ λησμονηθῇ, ἀλλὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του καὶ νὰ ἐπανέλθῃ μὲ τὴν συγκατάθεσιν αὐτῶν τῶν Τούρκων. Ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Θράκης ἐστήριξε τὸ Κράτος τοῦ Βυζαντίου ἐπὶ χίλια χρόνια καὶ ἀντέστη ἐπὶ αἰῶνας εἰς τὰς ἐπιδρομὰς καὶ ληστεύσεις τῶν Βουλγάρων. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Θράκην ;